

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 506/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky – Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky**, Račianska 71, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/121/2022 z 23. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

- Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
- Uznesením sp. zn. IV. ÚS 506/2024 z 22. októbra 2024 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.
- Zo sťažnosti vyplýva, že žalobca Majetkový Holding, a.s. (ďalej aj „žalobca“), sa žalobou domáhal proti sťažovateľke náhrady škody, ktorá mu vznikla v súvislosti s nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora JUDr. Emila Vančíka v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 226/1997, keď súdny exekútor finančné prostriedky získané vymoženími zrážkami z dôchodku povinných spolu s exekučným spisom neodovzdal ustanovenému náhradníkovi JUDr. Pavle Pelánkovej po jeho odvolaní z funkcie súdneho exekútora.

4. Okresný súd Nové Zámky rozsudkom č. k. 6C/4/2015-298 z 13. februára 2020 rozhodol, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu škody v určených sumách s príslušenstvom, žalobu čiastočne zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre potvrdzujúcim rozsudkom č. k. 12Co/53/2020-358 z 15. februára 2022.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 431 CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP v spojení s § 432 CSP. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/121/2022 z 23. apríla 2024 bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté.

7. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľka odôvodnila tým, že v otázke posúdenia premlčania nároku v trojročnej subjektívnej premlčacej lehote podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) z titulu nesprávneho úradného postupu došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe.

8. Najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľkou nastolenej otázke prijal záver, že nešlo o právnu otázku, ale o otázku skutkovú. Sťažovateľka však zastáva názor, že v dovolaní jednoznačne namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke premlčania.

9. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku vyslovil svoj právny názor, že *„žalobca odvodzoval svoj nárok na náhradu škody zo skutočnosti, že súdny exekútor JUDr. Vančík si nesplnil svoju zákonnú povinnosť poukázať vymožené finančné prostriedky po odvolaní z funkcie ustanovenému náhradníkovi. Podľa odvolacieho súdu tieto skutočnosti nemohli byť žalobcovi známe už v roku 2010, ako tvrdil žalovaný, pretože len k odvolaniu JUDr. Vančíka z funkcie došlo v roku 2013. Po tom, čo sa žalobca dozvedel o odvolaní JUDr. Vančíka z funkcie obrátil sa na ustanovenú náhradníčku JUDr. Paulu Pelánekovú listom zo dňa 06.09.2013, 10.10.2013 a 26.11.2013 a vyžadoval informáciu v akom stave sa exekučné konanie nachádza, a požiadal o pokračovanie v exekučnom konaní. Ustanovená náhradníčka žalobcovi žiadne bližšie informácie neposkytla, len mu uhradila dňa 04.12.2013 vo výške 58,97 € peňažné prostriedky z účtu JUDr. Emil Vančík... Dňom od ktorého žalobcovi plynula trojročná subjektívna premlčacia lehota na uplatnenie svojho nároku na súde bol deň 04.12.2013.“*

10. Sťažovateľka v dovolaní zdôrazňovala, že primárne porušenie zákonnej povinnosti súdneho exekútora spočívalo v tom, že vymoženú sumu nepreviedol na účet žalobcu. To, že súdny exekútor po odvolaní z funkcie súdneho exekútora nepreviedol vymoženú sumu na účet ustanoveného náhradníka, bolo len sekundárnym následkom porušenia primárnej povinnosti. Od tejto skutočnosti si žalobca nemohol odvodzovať svoju vedomosť o tom, že mu vznikla škoda.

11. Sťažovateľka uviedla, že zo skutkových zistení v konaní vyplynulo, že v auguste 2010 mal žalobca vedomosť o tom, že súdny exekútor disponuje vymoženými peňažnými prostriedkami a tieto mu bezdôvodne nepreviedol. V písomnej výzve z 23. augusta 2010 adresovanej JUDr. Vančíkovi žalobca uviedol, že súdny exekútor má v dispozícii peňažné prostriedky vymožené od povinnej, a vyzval ho na ich vyplatenie v súlade s § 81 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého výplatu zrazenej sumy vykoná exekútor do 7 dní odo dňa jej prijatia. Z uvedeného

tak vyplýva, že žalobca najneskôr 23. augusta 2010 vedel a mal poznatky o rozhodujúcich skutočnostiach, na základe ktorých mohol dospieť k záveru o nezákonnom postupe súdneho exekútora a vzniku vlastnej škody.

12. V tejto súvislosti sťažovateľka v dovolaní odkázala na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (sp. zn. 5MCdo/13/2010, sp. zn. 3Cdo/231/2009, sp. zn. 2MCdo/6/2014), z ktorej vyplýva záver, že ak podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody je nesprávny úradný postup, potom pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je rozhodujúci okamih, keď sa poškodený dozvedel o škode.

13. Podľa sťažovateľky je zrejmé, že v dovolaní nerozporovala žiadne skutkové zistenia súdov, akceptovala zistený skutkový stav. Tento záver nepochybne podporuje aj judikatúra, napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/27/2019. Okrem uvedeného ak by otázka vedomosti poškodeného o vzniku škody a následného začiatku plynutia premlčacej doby bola skutkovou otázkou, tak by sťažovateľka nemohla poukázať na ustálenú rozhodovaciu prax, ktorá sa venovala predmetnej právnej otázke.

14. Sťažovateľka dovolaciemu súdu položila jasnú právnu otázku, „*či je možné vzhľadom k existencii rozhodovacej praxe, na ktorú poukázala, hovoriť o vedomosti poškodeného o vzniku škody podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. momentom, keď náhradníčka súdneho exekútora uhradí peňažné prostriedky z účtu pôvodného exekútora poškodenému.*“.

15. Sťažovateľka tak vymedzila právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci samej, a to spôsobom rešpektujúcim požiadavky Civilného sporového poriadku. Sťažovateľka sa preto nestotožňuje s konštatovaním dovolacieho súdu, že by ňou formulovaná otázka predstavovala skutkovú otázku. Dovolací súd osobitne v prípadoch podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne a vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.

16. Sťažovateľka zastáva názor, že dovolací súd postupoval pri posúdení prípustnosti dovolania striktne a formalisticky, keď dovolanie ako neprípustné odmietol napriek tomu, že sťažovateľka splnila podmienky na to, aby najvyšší súd dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP v sťažovateľkou vymedzenej právnej otázke premlčania nároku meritórne posúdil. Podľa sťažovateľky nebolo potrebné, aby dovolací súd pri posúdení jej dovolania uplatňoval vo vzťahu k formulovanej dovolacej otázke domnienky, dedukcie, odhady, pretože z obsahu dovolania jednoznačne vyplývalo, že podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP splnené boli, keďže podaným dovolaním sťažovateľka požadovala vyriešenie právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže v prípade jej kladného posúdenia by právo na náhradu škody žalobcovi nemohlo byť priznané, pretože by došlo k jeho premlčaniu; právna otázka bola v dovolaní formulovaná zrozumiteľne a identifikovateľne.

17. Sťažovateľka zastáva názor, že nedošlo k náležitému vysvetleniu dôvodu na odmietnutie dovolania zo strany najvyššieho súdu. Z písomných podaní sťažovateľky je tiež zrejmé, že počas celého konania namietala nesprávne posúdenie námietky premlčania.

18. Sťažovateľke je tiež známy nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 331/2023 z 28. novembra 2023, kde takéto odôvodnenie rozhodnutia bolo súdom odmietnuté ako ústavne neakceptovateľné.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

19. Najvyšší súd k sťažnosti uviedol, že námietky sťažovateľky sa týkajú len časti dovolania, konkrétne dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, avšak v zásade rozdielnosť názorov spočíva už v posúdení dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

20. V tejto súvislosti dovolací súd upriamuje pozornosť na bod 33 odôvodnenia dotknutého uznesenia, v ktorom dovolací súd posúdil aj zákonnosť postupu odvolacieho súdu a vysvetlil, prečo sa v súlade s tam citovanými ustanoveniami Civilného sporového poriadku časťou argumentácie žalovanej nezaoberal už súd odvolací. Bolo to preto, lebo sťažovateľka svoju relevantnú argumentáciu [použitú neskôr aj v dovolacom konaní i vo vzťahu k položenej otázke k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP] neuplatnila včas. V zmysle zásady kontradiktórnosti, ktorou je ovládané civilné sporové konanie, bola totiž relevantná argumentácia sťažovateľky posúdená ako novota podľa § 366 CSP, lebo bola uplatnená až v odvolacom konaní, teda oneskorene.

21. Na základe uvedeného je teda možné konštatovať, že otázka žalovanej, na ktorú sa v ústavnej sťažnosti odvoláva, je otázkou akademickou, keďže nebola právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Totiž otázka ustálenia okamihu vedomosti poškodeného o vzniku škody (kedy sa poškodený dozvedel o škode) je otázkou skutkovou. Či je možné o takejto vedomosti hovoriť v momente, keď náhradníčka súdneho exekútora uhradí prostriedky z účtu pôvodného exekútora, je preto otázkou pridruženou.

22. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je, že sa týka právnej otázky, na ktorej riešení založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnú otázku, ktorú: a) odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil právne riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie] a b) zároveň dovolací súd ju už riešil a odvolací súd sa od rozhodnutia dovolacieho súdu odklonil. Predmetná otázka sťažovateľky, ktorou sa odvolací súd v konaní nezaoberal (z dôvodov už uvedených), teda na ktorej vyriešení nebolo v konečnom dôsledku založené dovolaním napádané rozhodnutie odvolacieho súdu, nebola preto v zmysle ustanovenia, o ktorom je reč, rovnako pre dovolací súd relevantná.

23. Najvyšší súd, poukazujúc na uvedené, zotrváva na svojich záveroch z napadnutého uznesenia a navrhuje ústavnému súdu, aby ústavnej sťažnosti nevyhovel.

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

24. Zúčastnená osoba, ktorou je Majetkový Holding, a.s., uviedla, že považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu za nedôvodnú.

25. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uvádza, že podané dovolanie odôvodnila okrem iného tým, že v otázke posúdenia premlčania nároku v 3-ročnej subjektívnej lehote podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. z titulu nesprávneho úradného postupu došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Toto tvrdenie sťažovateľky neobstojí, pretože primárnym dôvodom odmietnutia dovolania v dotknutej časti bola skutočnosť, že nekonkretizovala právnu otázku, pri ktorej riešení by sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a teda nepreukázala splnenie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Sťažovateľka síce označila rozhodnutia tvoriace rozhodovaciu prax, avšak nepreukázala odklon odvolacieho súdu od záverov tejto rozhodovacej praxe a jej argumentácia smerovala k nesprávne ustálenému skutkovému stavu v otázke určenia rozhodujúceho dňa, v ktorom sa žalobca o škode dozvedel.

26. V skutočnosti je sťažovateľka nespokojná s tým, ako súdy v základnom konaní skutkovo ustálili okamih, keď sa žalobca dozvedel o škode. Sama sťažovateľka je však v otázke určenia tohto okamihu nekonzistentná a jej právna argumentácia v tomto smere je protichodná, a teda zmätočná.

27. Vychádzajúc z uvedeného, súdy v základnom konaní vecne správne a opäť v súlade s rozhodovacou praxou, na ktorú poukazovala aj sama sťažovateľka, spojili vznik škody na strane žalobcu ako oprávneného až s objektívnou nemožnosťou uspokojenia exekučne vymáhanej pohľadávky z vymožených finančných prostriedkov vyplývajúcou zo straty dispozície orgánu verejnej moci nad vymoženými finančnými prostriedkami, ktorá nastala v dôsledku namietaného nesprávneho úradného postupu, keď pôvodný súdny exekútor neodovzdal vymožené finančné prostriedky ustanovenému náhradníkovi a ten tak nemohol splniť svoju zákonnú platobnú povinnosť vo vzťahu k žalobcovi ako oprávnenému.

28. Osobitne na tomto mieste zúčastnená osoba upozorňuje, že žiadny z orgánov verejnej moci konajúcich v dotknutom exekučnom konaní žalobcu ako oprávneného neinformoval o tom, že súdny exekútor ako orgán verejnej moci v dôsledku nesprávneho úradného postupu stratil dispozíciu nad vymoženými finančnými prostriedkami, a teda skutočnosť rozhodujúcu pre konštatovanie objektívnej nemožnosti uspokojenia exekučne vymáhanej pohľadávky a vznik škody na strane žalobcu tento vyvodil až z faktického úkonu ustanovenej náhradníčky súdneho exekútora, ktorá v nadväznosti na výzvu žalobcu na poukázanie vymožených finančných prostriedkov poukázala žalobcovi z exekútorského účtu JUDr. Emila Vančíka len nepatrnú sumu 58,97 eur, ktorá bola pripísaná na účet žalobcu 4. decembra 2013.

29. S poukazom na už uvedené skutočnosti nemožno ani skutkové zistenia súdov v základnom konaní v otázke určenia okamihu, v ktorom sa žalobca dozvedel o škode, označiť za zjavne nedôvodné alebo arbitrárne. Sťažovateľkou tvrdený odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorý je podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nebol v dovolacom konaní preukázaný. Závery napadnutého uznesenia dovolacieho súdu obsiahnuté v bode 45 jeho odôvodnenia vo vzťahu k naplneniu podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, na ktorých podklade bolo dovolanie sťažovateľky proti rozsudku odvolacieho súdu odmietnuté, sú preto vecne správne a dôvodné a ich vysvetlenie v odôvodnení napádaného uznesenia je dostatočné a zrozumiteľné.

30. Zúčastnená osoba navrhuje, aby ústavný súd zaviazal sťažovateľku v zmysle § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) k náhrade trov zúčastnenej osoby vo výške 856,75 eur.

II.3. Replika sťažovateľky:

31. Sťažovateľka sa v lehote určenej ústavným súdom k stanovisku najvyššieho súdu a zúčastnenej osoby nevyjadrila.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

32. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na jej tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol jej dovolanie ako neprípustné. Argumentácia sťažovateľky sa týka výlučne nesprávneho posúdenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v rámci ktorého sa sťažovateľka domáha meritórneho dovolacieho prieskumu právnej otázky začiatku plynutia premlčania. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky podané podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP ako neprípustné z dôvodu, že dovolacia otázka nebola jasne formulovaná a súčasne je otázkou skutkovou, s čím sťažovateľka nesúhlasí.

33. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Do jeho obsahu patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, I. ÚS 642/2022). V konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu, v rámci ktorej uprednostní ten výklad dotknutej právnej normy a noriem s ňou súvisiacich, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv (IV. ÚS 96/06, II. ÚS 148/06).

34. Treba vychádzať z toho, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom si vymedzovať prípustnosť dovolania, a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

35. Úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstránenie najzávažnejších chýb v rozhodnutiach súdov (vady zmätočnosti podľa § 420 CSP), resp. ak dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, zjednocovanie judikatúry [§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP], prípadne riešenie zásadných právnych otázok, ktoré neboli vyriešené dovolacím súdom v jeho rozhodovacej praxi [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Aj z týchto dôvodov preto prípadné rozhodnutie najvyššieho súdu v dovolacom konaní presahuje hranice rozhodnutia *inter partes*, keďže má oveľa širší a všeobecnejší dosah na aplikačnú prax všeobecných súdov.

36. Skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a s ustálením toho, čo sa stalo. Na druhej strane úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu vyvodíť a pod akú normu ho podradiť, je právnym posúdením. Vo veci sťažovateľky krajský súd na základe zistených skutkových okolností ustálil ako moment začiatku plynutia premlčacej doby okamih, keď bola čiastočná úhrada vymožených peňažných prostriedkov poukázaná na účet žalobcu 4. decembra 2013, a preto považoval sťažovateľkou vznesenú námietku premlčania za nedôvodnú. Sťažovateľka v dotknutom súdnom konaní opakovane namietala nesprávne posúdenie okamihu začatia plynutia premlčacej doby, poukazujúc na skoršiu vedomosť žalobcu o tom, že súdny exekútor (odvolaný z funkcie v januári 2013) vymohol peňažné prostriedky od povinných už v roku 2010, tie však bezdôvodne a v rozpore so zákonom nepreviedol na účet žalobcu.

37. Ústavný súd pri preskúvaní rozhodnutí dovolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.

38. Ústavný súd sa v rozhodovacej činnosti vymedzuje proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť. V prípade dovolania pre nesprávne právne posúdenie vyžaduje § 432 ods. 2 CSP, aby dovolateľ uviedol, ktorý právny názor odvolacieho súdu považuje za nesprávny a z akého dôvodu. Tento prístup jednoznačne podporuje už spomínaná judikatúra (I. ÚS 336/2019).

39. Na strane druhej však ústavný súd popísal aj neprípustný spôsob vyabstrahovania právnej otázky z dovolania, ktorá z neho ani nevyplýva ani ju z dovolania ako celku nemožno vyvodíť, čo predstavuje svojvôľu pri nachádzaní právnej otázky a extrémne vybočenie z pravidiel dovolacieho konania (II. ÚS 291/2021)

40. Z podaného dovolania v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyplýva námietka nesprávneho právneho posúdenia pre odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú sťažovateľka označila konkrétnymi rozhodnutiami, a preto ďalším krokom ústavného súdu bolo vyhodnotenie, či sa v texte dovolania skutočne nachádza také zrozumiteľné

vymedzenie aplikovateľnej právnej otázky, ktoré by dovolilo najvyššiemu súdu posúdiť prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci.

41. Namietaný odklon sa týka posúdenia začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby pri nesprávnom úradnom postupe súdneho exekútora, keď je podľa sťažovateľky relevantnou vedomosť poškodeného, že mu škoda vznikla. Táto skutočnosť podľa názoru sťažovateľky nastala už v roku 2010, keď žalobca adresoval pôvodnému súdnemu exekútorovi výzvu na vyplatenie vymožených peňažných prostriedkov, o ktorých vymožení mal vedomosť, a nie momentom ustanoveným všeobecnými súdmi, keď náhradníčka súdneho exekútora uhradila prostriedky z účtu pôvodného exekútora, čo sa nespája s vedomosťou poškodeného o vzniku škody, a preto tento okamih nemôže byť začiatkom plynutia premlčacej doby a sťažovateľkou vznesená námietka premlčania tak bola dôvodná. Tým došlo k nesprávne právnemu posúdeniu otázky premlčania nárokov žalobcu na náhradu škody uplatnených z titulu nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora a k odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (5MCdo/13/2010, 3Cdo/231/2009, 2MCdo/6/2014), ktorá začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby spája s okamihom, keď sa poškodený o škodu dozvedel, teda keď sú mu známe rozhodné skutkové okolnosti, z ktorých možno vznik škody zistiť. V podanom dovolaní (čl. III dovolania) sťažovateľka nevymedzila dovoláciu otázku tak jednoznačne, ako to urobila následne v ústavnej sťažnosti (bod 14 odôvodnenia tohto nálezu), z dovolania vyplynul len jej nesúhlas s určením okamihu začiatku plynutia premlčacej doby v závislosti od získania vedomosti poškodeného (žalobcu) o tom, že mu škoda reálne vznikla, teda ustálenie časového momentu v súlade s § 19 zákona č. 514/2013 Z. z. Sťažovateľka ďalej konkretizovala, z akého dôvodu uvedený právny názor odvolacieho súdu považuje za nesprávny a ktoré rozhodnutia dovolacieho súdu jej právne posúdenie podporujú. Najvyšší súd v tejto súvislosti konštatoval, že jednoznačná dovolacia otázka nie je z dovolania jasná (bod 45 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia), a následne v bode 47 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uviedol, že sťažovateľka nastolila dovoláciu otázku, nešlo však o otázku právnu, ale skutkovú, teda nespôsobilú založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

42. Je potrebné zdôrazniť, že pri vymedzení dovolacích právnych otázok má ísť o jasnú konfrontáciu dovolateľa s právnym posúdením skutkového stavu. Z textu dovolania sťažovateľky je zrejmé, že nesprávne rozlišuje medzi skutkovým a právnym charakterom dovolacej otázky týkajúcej sa namietaného právneho posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby, ktorú nejednoznačne formulovala. Argumentácia sťažovateľky je predovšetkým spochybňovaním správnosti rozhodnutia krajského súdu, resp. kritikou jeho prístupu pri právnom posúdení, čo nezodpovedá predpokladom prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávnosti právneho posúdenia.

43. Najvyšší súd vo vyjadrení k sťažnosti poukázal okrem iného na okolnosť, že sťažovateľkou uvádzané tvrdenia boli posúdené ako novoty v odvolacom konaní, a preto na ne nemohol prihliadnuť už odvolací súd. Novoty spočívali v námietke sťažovateľky, že nenesie zodpovednosť za prostriedky prijaté súdnym exekútorom po jeho odvolaní z funkcie, a boli jedným z dôvodov dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP. Nesúviseli preto s námietkou sťažovateľky o začiatku plynutia premlčacej doby a okolnosťami rozhodnými pre stanovenie okamihu vedomosti poškodeného o vzniku škody v rámci posudzovaného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd tiež nad rámec dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí doplnil, že otázka sťažovateľky bola otázkou akademickou, resp. pridruženou, od ktorej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Vyjadrenie súdu k ústavnej sťažnosti však nemôže slúžiť na

dopĺňanie dôvodov napadnutého rozhodnutia, pretože objektom prieskumu ústavného súdu predstavuje iba súdne rozhodnutie ako právne záväzný akt.

44. Napriek uvedenému ústavný súd konštatuje, že ak by aj nešlo o novotu v konaní a ak by aj rozsudok krajského súdu závisel od položenej otázky, charakter sťažovateľkou formulovanej dovolacej otázky je skutkový. Nebolo totiž sporné, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby z dôvodu nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora je rozhodujúci okamih, keď sa poškodený o škode dozvedel (právna otázka), ale sporným bolo, keď konkrétne nastala od nej odvodená faktická okolnosť konkrétneho získania tejto vedomosti (skutková otázka), čo vyplynulo z vykonaného dokazovania a s týmto momentom stanoveným súdmi nižšej inštancie sťažovateľka nesúhlasí. Sťažovateľkou tvrdený odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe tak v konaní zistený nebol.

45. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

46. Ústavný súd považuje záver najvyššieho súdu za správny, keďže procesnú kategóriu právnej otázky podmieňujúcej prípustnosť dovolania uplatnil v súlade so zákonom, ako aj s ustálenou rozhodovacou praxou, a to jednak požiadavkou, aby dovolacia otázka bola dostatočne jasne formulovaná, ako aj kvôli správnej identifikácii dovolacej otázky ako skutkovej. Tieto okolnosti vylúčili vecný prieskum dovolania sťažovateľky v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v preskúmvanej časti, ktoré nie sú výsledkom svojoľnej alebo formalistickej interpretácie, ústavný súd, prihliadajúc na argumentáciu sťažovateľky, dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnej sťažnosti nevyhovel (§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

IV.

Trovy konania

47. Už len pre úplnosť ústavný súd vo vzťahu k návrhu zúčastnenej osoby na priznanie nároku na náhradu trov konania uvádza, že z § 73 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že účastník konania, ako aj zúčastnená osoba si trovy, ktoré im v súvislosti s konaním pred ústavným súdom vzniknú, uhrádzajú sami. Zákon o ústavnom súde zároveň v § 73 ods. 3 umožňuje ústavnému súdu, aby v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

48. Vzhľadom na explicitnú definíciu účastníctva v konaní o ústavnej sťažnosti obsiahnutú v § 125 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej sa účastníkom konania o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby pred ústavným súdom rozumejú len sťažovateľ a orgán verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, zúčastnená osoba nemá nárok na to, aby ústavný súd uložil niektorému účastníkovi konania povinnosť nahradiť jej trovy, ktoré jej vznikli v konaní pred ústavným súdom, uplatňujúc § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 113/2019).

Uplatnený nárok zúčastnenej osoby je bez ohľadu na výsledok konania preto právne irelevantný a ústavný súd sa ním nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu